

ML-avis ved
Nationalteatret

rød
spot

NR. 7

Dette nummer

av Rød Spot vil hovedsakelig bli viet skuespillernes situasjon. Det er hendt så mye i det siste som vi mener kan være verd en kommentar. Som bilag til dette nummeret har vi en løpeseddel - "Moren og vår egen virkelighet" - som er utgitt av marxist-leninister i Oslo. Den tar utgangspunkt i de påfallende dårlige kritikkenes forestillingen har fått. Her på teatret har man vært spesielt indignert over at Tore Segelckes fantastiske innsats ikke er blitt verdsatt som den fortjener. Men til tross for de dårlige kritikkenes har publikum strømmet til teatret og hyllet henne for hennes enestående prestasjon.

Nøyaktig den samme holdning fra kritikerne har vi sett når det gjelder "Svartkatten". Det er nesten ingen grenser for de skjellsord og trakassier forestillingen og skuespillerne i den har vært utsatt for. Likevel har den foreløbig vært spilt 75 ganger og er blitt møtt med begeistring overalt hvor den er blitt vist. Felles for disse forestillingene er at de tar et klart klassestandpunkt. De tar parti for de undertrykte - mot undertrykkene.

Mao Tse-Tung sier:

"I verden i dag er enhver kultur og følgelig også litteraturen og kunsten klassebundet og følger en bestemt politisk linje. En kunst for kunstens egen skyld, en kunst som står over øvrige klassene, en kunst som utvikler seg hinsides politikken eller uavhengig av den, fins det i virkeligheten ikke."

"Litteratur- og kunstkritikken har to kriterier, ett politisk og ett kunstnerisk. ... Enhver klasse i et hvilket som helst klassesamfunn har sine egne særegne kriterier - både politisk og kunstnerisk. Men enhver klasse i ethvert klassesamfunn stiller alltid det politiske kriteriet i første rekke og det kunstneriske i annen rekke." (Fra "Tale på Jenankonferansen om litteraturen og kunsten", mai 1942.)

Vi marxist-leninister mener at denne påstanden er almengyldig, og at det er grunn til å være på vakt når "kunstneriske kvalitetskriterier" blir brukt som argument, f.eks. for å sverte skuespillerne i "Svartkatten".

Skuespillerne i "Svartkatten"

har aldri lagt skjul på at stykket er "ensidig", det vil si at det solidariserer seg med de oppsagte Vestfoss-arbeiderne. Dessuten har de begått den "forbrytelse" at de åpent har tatt stilling mot EEC. Arild Brinchmann tok ansvaret for forestillingen, noe som ganske sikkert har skaffet ham store ubehageligheter. EEC-motstandere er ikke populære i departementet.

Oppstyret omkring Svartkatt-platen kan belyse ledelsens dilemma. Gruppen hadde i god tid forsikret seg om at sjefen ikke hadde noe imot at det ble laget en plate. Han anså det for å være en privat sak. Men da platen kom ut, forsøkte ledelsen å stoppe den. Den satte som betingelse for videre distribusjon at uttalelsen om at de medvirkendes royaltyinntekter skulle gå til "Folkebevegelsen mot EEC" og "Arbeiderkomiteen mot EEC og Dyretid", skulle fjernes fra plateomslaget. Skuespillerne kunne naturligvis ikke godta dette, og mente at det måtte stå dem fritt å bruke sine private inntekter som de selv ønsket. Og platen kom ut.

Kort oppsummering av det videre hendelsesforløp:

- + Sjefen sender ut melding gjennom NTB om at "Svartkatten" ikke skal spilles mer.
- + På henvendelse fra Arbeiderbladet svarer gruppen at de anser dette som et anslag mot ytringsfriheten.
- + Skuespillerne blir i flere aviser beskyldt for illojalitet mot teatersjefen.
- + Gruppen viser sin lojalitet ved ikke å fortelle de faktiske forhold, bl.a. at platen har vært stoppet. Ledelsen tar dem ikke i forsvar.
- + Siden er det faktum at "Svartkatten" stadig blir spilt, underslått i teatrets offisielle publikasjoner.
- + To av de medvirkende i "Svartkatten" får beskjed om at de ikke får fornyet sine normalkontrakter.

Teatersjef Brinchmann

kan neppe være uvitende om at han har skaffet seg en plass i norsk teaterhistorie ved hjelp av det oppsøkende teatret og i særdeleshet "Svartkatten". Kan det virkelig være hans mening - under påskudd av "manglende kunstnerisk kvalitet" - å sparke ben under de skuespillere som har gjort jobben for ham?

Vi marxist-leninister

mener at den politiske staten fører, som monopolkapitalens lydige tjener, er menneskefiendtlig. Vi mener at folket ikke kan få anstendige menneskeverdige kår før det er gjennomført en sosialistisk revolusjon og det arbeidende folket selv kan bestemme i landet. Men la oss gjøre en ting helt klar: Vi går ikke inn for å lage revolusjon på Nationalteatret. Marxist-leninistenes hovedparole er: "Tjen folket!" Det vil si at vi alltid vil kjempe for de ansattes interesser mot ethvert overgrep fra våre fiender.

Hvem er våre fiender?

Det er først og fremst staten, i dette tilfelle representert ved statsråd Gjerde, som gjennom sin bevilgningspolitikk truer våre arbeidsplasser. Det må nå være klart for alle som har øyne de ønsker å se med, at EEC direkte truer våre interesser. Teatersjefen sier det rett ut: "Stabiliseringslinjen gjør konkurransen hardere." (Hvor er det blitt av Brinchmanns løfte på det store almannamøtet i fjor vår om at han og styret ville sette sine stillinger inn på at deres forslag til budsjett for 1972 skulle gå igjennom i departementet?) Samtidig sier departementet nei til de nye distriktsteatrene som så lenge har vært ønsket og anbefalt fra alle hold, og som var et av hovedpunktene i Helsenkomiteens innstilling.

Alle protestene og demonstrasjonene

mot det EEC-forberedende statsbudsjettet for 1972 viser nå klart at vi har felles interesser med andre kulturarbeidere, dessuten med arbeiderne i andre "uproduktive" yrker, lærere, studenter og helse- og sosialarbeidere. Disse yrkene er ikke profittskapende og vil følgelig ikke bli prioritert i kapitalistenes fellesskap EEC.

Nationalteatret

har vært ute i stormer før. I 30-årene, da nasismen var på frammarsj, ble teatret stadig utsatt for frontalangrep fra såvel sosialdemokratisk som borgerlig presse på grunn av sitt progressive repertoar. Er ikke disse tradisjonene verd å føre videre? Brinchmann har alltid tidligere hevdet at det er en god ting at det er uro omkring teatret, at det er en forutsetning for at teatret skal holde seg levende, at det er det som gjør teatret eksistensberettiget, så å si. Nå heter det plutselig at det skal være arbeidsro. Dette faller åpenbart i tråd med statsråd

Gjerdes ønske, og han har offentlig uttalt at samfunnskritiske stykker av typen "Svartkatten" etter hans mening ikke hører hjemme på et institusjonsteater.

Hvis det virkelig er så

at Brinchmann har fått satt kniven på strupen av statsråd Gjerde, er ikke det noe som overrasker oss marxist-leninister. Vi har mistet illusjonene om "ytringsfrihet" og "kunstens frie stilling". Men vi er tilhengere av klar tale, at man skal kalle tingene ved deres rette navn. Og vi synes nå at Brinchmann bør si rett ut hvem han ønsker å solidarisere seg med: statsråd Gjerde og den politikken han representerer, eller sine egne ansatte.

«MOREN» og vår egen virkelighet.

Både "Arbeiderbladet" og den borgelige pressen har vært påfallende enige om at det politiske innhold i "Moren" ikke er aktuelt, dessuten at problematikken er altfor enkel, for ikke å si naiv. Det ligger nær å spørre om denne samstemmigheten skyldes en tilfeldighet.

Sjølsagt gjør det ikke det. Det er nok å ha sett stykket for å vite bedre. "Moren" er nemlig i deres øyne et farlig stykke, fordi det klart og entydig forteller at retten bare vinnes gjennom kamp. Det er et marxist-leninistisk lærestykke som scene for scene avslører maktstrukturen i et kapitalistisk samfunn og som påviser nødvendigheten av et sterkt kommunistisk parti som bygger på demokratisk sentralisme.

Alle som er så noenlunde i stand til å orientere seg i realitetenes verden, vet at anmelderne snakker tøv når de påstår at "Moren" ikke har noe med vår virkelighet å gjøre. Det nytter ikke lenger å tute folk ørene fulle med at vi lever i et demokrati hvor folket selv bestemmer. (Kfr. EEC: Bratteli undertegner forlovelsespakten mot folkets vilje.) Det nytter ikke lenger å skjule at det er kapitalmakten som er herre i landet, og at staten er dens lydige redskap. Vi har øyne å se med. Folket rammes, motstanden vokser og klassekampen skjerpes. Hvem ville for bare fem år siden ha trodd

- at streikende arbeidere skulle bli arrestert av politiet,
- at arbeidere som distribuerer marxist-leninistiske lagsaviser på arbeidsplassen skulle bli ekskludert av bedriftsklubben,
- at folk som demonstrerer mot Saigon-juntaen - Sør-Vietnams quislinger - skulle bli slått ned med politikøller,
- at SIPO systematisk kartlegger marxist-leninistene (en rekke av SIPO's agenter er avslørt i "Klassekampen". Hvorfor fortier andre aviser det?).
- at marxist-leninister og andre progressive skulle bli stemplet som fascist (av bl.a. Odd Eidem. Vi må spørre: Er moren i Brechts stykke fascist?):

Vi marxist-leninister vet at alt dette bare er en forsmak på det som vil komme etter hvert som klassekampen skjerpes. Vi vet at de som har makten vil bruke alle midler for å beholde den. Men samtidig tvinges de til å vise sitt sanne ansikt. Fiskerne som må flytte fra værene, begynner å se dette i ansiktet, det samme gjør småbrukerne som blir strukturrasjonalisert bort fra gårdene sine. Og arbeiderne som mister jobben på hjemstedet og må pendle eller tvinges til å flytte dit kapitalen finner det mest profitabelt å legge fabrikkene sine, ser tydeligere enn før. Vi vet at det er vi arbeidere som skaper verdiene, men at vår reallønn stadig synker. Vi vet at i det øyeblikk vi krever vår rett, vil de som i dag har makten, benytte sitt voldsapparat på samme måte som i "Moren". Men vi vil aldri slutte å kjempe. Vi har tatt over den røde fanen. Og vi vil seire.